

มติชนรายวัน

พ.ศ. 10 มิ.ย. 53

Expo เชียงใหม่มีเหตุผลที่ทำให้ยิ่งใหญ่

วราภรณ์ สามโกเศศ
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
(รวม 3 หน้า)

งาน Expo 2010 ที่เชียงใหม่เงินจัดอย่างอลังการ ใช้เงินในการเตรียมเมืองเชียงใหม่เพื่องานนี้ 48,000 ล้านบาทหรือสหรัฐ (1.54 ล้านล้านบาท) ซึ่งมากกว่าตอนเตรียมเมืองปักกิ่งเพื่อจัดโอลิมปิกปี 2008 งานจัดในพื้นที่ 5.28 ตารางกิโลเมตร มีศาลา (pavilion) มากกว่า 190 ประเทศ และมากกว่า 50 บริษัทนานาชาติ กล่าวสั้น ๆ ว่าเป็นงาน Expo ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดที่เคยจัดกันมาในโลก นับตั้งแต่การจัดครั้งแรกในปี ค.ศ. 1851 หรือ 159 ปีมาแล้ว

การที่เงินจัดงานยิ่งใหญ่เช่นนี้และเสียเงินไปมากมาย น่าจะมีอะไรอยู่ใน “กอไผ่” อย่างแน่นอน เงินเตรียมตัวงานนี้ตั้งแต่ ค.ศ. 2002 โดยตั้งใจให้ใหญ่โตสุด ๆ มีคนมาชมงานมากกว่างาน Expo ใด ๆ ในประวัติศาสตร์ คาดว่าจะมีคนมาชมงานมากกว่า 70 ล้านคนและมีผู้นำประเทศกว่า 100 คน ในช่วงเวลาของงานทั้งหมด 6 เดือน ตั้งแต่พฤษภาคม-ตุลาคม 2553

70 ล้านคนนี้มากกว่างาน Expo ที่ Zarotoga ประเทศสเปนใน ค.ศ. 2008 ถึง 12 เท่าตัว และมากกว่าที่ Aichi ญี่ปุ่นในปี ค.ศ. 2005 ถึง 3 เท่าตัว

สำหรับตัวงาน Expo เงินจ่ายเงิน 4,200 ล้านบาทหรือสหรัฐ (134,400 ล้านบาท) มากกว่าที่เคยจ่ายเมื่อครั้งจัดโอลิมปิกในปี 2008 ถึงหนึ่งเท่าตัว ตัวเลขนี้ไม่รวมเงินที่ใช้ในการเตรียมเมืองเชียงใหม่

ในพื้นที่ 2.6 ตารางกิโลเมตรซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสถานที่จัดงานชานแม่ น้ำหวงปู่เงินต้องย้าย 18,000 ครอบครัวและ 270 โรงงานอุตสาหกรรม (หนึ่งในนั้นคือคู่อู่และซ่อมเรือ Jiang Nan Shipyard ซึ่งจ้างคน 10,000 คน) ลองคิดดูก็แล้วกันว่าต้องลงทุนลงแรงขนาดไหน

ตัวเลขแสดงความยิ่งใหญ่ของงานข้างต้นสอดคล้องกับสิ่งที่ผมได้เห็นจริงเมื่อไม่นานมานี้ วันนั้นเป็นวันที่มีผู้เข้าชมงานสูงที่สุดในรอบหนึ่งเดือนที่เปิดงานคือ 360,000 คน (ปกติเฉลี่ย 330,000 คนต่อวัน) ผู้ต้องการเข้าชมศาลาของเยอรมนี อังกฤษ ซาอุดีอาระเบีย ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส อิตาลี สหรัฐอเมริกา ฯลฯ ต้องเข้าคิวถึง 2-3 หรือบางครั้ง 4 ชั่วโมง เพื่อเข้าชมแต่ละศาลา

(ศาลาไทยในวันที่ผมไปมีคนเข้าคิวนับพันคน ใช้เวลาไม่ต่ำกว่า 2 ชั่วโมงกว่าจะได้ชม ซึ่งแตกต่างจากเพื่อนบ้าน ASEAN บางประเทศที่ศาลาอยู่ใกล้เคียงแต่ไม่มีคิวยาว)

จีนมีศาลาใหญ่โตมากอยู่ตรงกลาง เป็นอาคารใหญ่สีแดงสไตล์โบราณควบคู่กับอาคารยักษ์งดงาม 2-3 หลัง เพื่อแสดงสิ่งสุดยอดจากมณฑลต่าง ๆ และมีงานแสดง งานวิชาการ ตลอดเวลา 6 เดือนของการจัดงาน

ถ้าใครไม่ได้ทำบุญไว้มาก อย่างดีก็ได้ดูไม่เกิน 3 ศาลาใน 1 วัน เพราะศาลาส่วนใหญ่มีคิวยาว สำหรับตัวผมถึงจะไม่มีบุญหนุนหลังมากนักแต่ก็พออาศัยบุญคนอื่นเพื่อไม่ต้องเข้าคิวยาวกับเขาจนได้ดูกว่า 7-8 ประเทศ ผู้ที่ผมได้ฟังใบบุญก็คือคุณก่อศักดิ์ ไชยรัศมีศักดิ์ CEO ของ CP-ALL (บริษัทแม่ของ 7-11) ผู้ให้ความรู้ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมจีนอย่างเป็นเลิศแก่ผม นอกเหนือจากให้อาศัยบารมีแล้ว

คำถามว่าเหตุใดจีนจึงจัดงาน Expo ยิ่งใหญ่เช่นนี้ ผมคิดว่าคำตอบก็คือ (1) เพื่อให้โลกเห็นความสามารถในการจัดการของจีน โดยเฉพาะรัฐบาลจีนต้องการสร้างภาพลักษณ์เช่นนี้ในสายตาชาวโลก ซึ่งผมเห็นว่าประสบความสำเร็จอย่างสูง ไม่ว่าจะมองในด้านใด เช่น ระบบการขนส่งภายในและส่วนเชื่อมกับภายนอก การออกแบบวางผัง ความสะอาดงดงามของสภาพแวดล้อม ห้องน้ำจำนวนมากและสะอาด ป้ายสื่อสาร ที่นั่งพัก ร้านอาหาร คุณภาพของศาลาต่าง ๆ ในเชิงวิชาการ เทคโนโลยีใหม่ ความแปลกใหม่ ความคิดสร้างสรรค์ ความบันเทิง การให้บริการโดยทั่วไป ฯลฯ

เมื่อพิจารณาเมืองเซี่ยงไฮ้ประกอบ ก็เห็นว่าเมืองถูกปรับแต่งอย่างแทบจำไม่ได้ ถนนหนทางสะอาด (แต่การจราจรติดขัดหนักหน่อย) เป็นระเบียบ มีรถใต้ดินเพิ่มอีก 6 สาย (สายหนึ่งลอดแม่น้ำเพื่อให้คนชมงาน Expo เดินทางได้ฟรีเพราะงานมีทั้ง 2 ฝั่งแม่น้ำ)

(2) เป็นโอกาสดีในการทุ่มเงินมหาศาลเพื่อพัฒนาเมืองเซี่ยงไฮ้ให้เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจ การเงิน การค้าของประเทศอย่างสมศักดิ์ศรี เรียกว่ายิงปืนที่เดียวได้นกหลายตัว การทุ่มเทเงินครั้งนี้ประชาชนไม่อาจวิจารณ์ได้ว่าทุ่มเทพยายามขนาดยักษ์อย่างเอนเอียงสู่เมืองใหญ่ดังที่มีเสียงต่อว่าอยู่เนือง ๆ เพราะมันเป็นการจัดงานโชว์ชาวโลกจึงต้องใช้เงินมาก

(3) รัฐบาลจีนได้ โชว์ศักยภาพให้ประชาชนของตนเองเห็นว่ามีความสามารถในการจัดงาน เช่น จัดงานยักษ์ ๆ (ปลายปีนี้จัดงาน Asian Games ที่กวางโจว และปีหน้างานสวนดอกไม้โลกที่เมืองซีอาน) ให้ชาวโลกชื่นชมและสื่อว่าในเรื่องอื่น ๆ เช่น การดูแลชีวิตความเป็นอยู่ การจัดการ

เรื่องเศรษฐกิจ การสร้างความกินดีอยู่ดี ความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ฯลฯ รัฐบาลจีนก็ทำได้ดีเช่นเดียวกัน การเอาชนะใจคนจีน 1,300 ล้านคนของพรรคคอมมิวนิสต์นั้นมีความสำคัญมาก มิฉะนั้นประชาชนอาจหันไปสู่อำนาจอื่น ซึ่งคนจำนวนไม่น้อยเห็นว่าเป็นเส้นทางนำหน้าของตะวันตก คือ ระบบประชาธิปไตยแบบล้มลูกคลุกคลาน

(4) รัฐบาลจีนต้องการทำให้พลเมืองเกิดความภาคภูมิใจในชาติของตน ดังที่สามารถทำได้สำเร็จจากงานโอลิมปิกในปี 2008 การส่งยานอวกาศไปนอกโลก (ปี 2013 จีนจะส่งคนจีนไปเหยียบโลกพระจันทร์) ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีด้านการบิน การแพทย์ การผลิต เทคโนโลยีสารสนเทศ ฯลฯ ซึ่งความสำเร็จในเรื่องนี้โยงใยกับเรื่องการเมืองอย่างสำคัญ

แนวคิดหลักของงานคือ Better City__Better Life ซึ่งจีนยึดแนวนี้อย่างชัดเจน แต่ประเทศอื่นจะไม่ตามแนวคิดนี้ทั้งหมด จัดงานแสดงไปตามที่ตนเองคิด เพื่อสร้างภาพลักษณ์ประเทศของตนเองโดยห่างออกไปจากเรื่องการค้า ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ของการจัดงานครั้งแรกในลอนดอนเพื่อแสดงความยิ่งใหญ่ของปฏิวัติอุตสาหกรรมในยุโรป

ผมเชื่อว่าใครที่ไปงาน Expo 2010 อดที่จะชื่นชมความสามารถในการเตรียมงานและจัดงานของทางการจีนไม่ได้เลย และอดที่จะยอมรับความยิ่งใหญ่ของจีนในศตวรรษนี้ไปไม่ได้

เงินทุนสำรองของประเทศของจีนจำนวน 2 ล้านล้านเหรียญสหรัฐ (64 ล้านล้านบาท) ซึ่งมาจากการไหลเข้าสู่สิทธิของเงินตราต่างประเทศจากการส่งออก การท่องเที่ยว การลงทุน ฯลฯ บางส่วนถูกนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการลงทุนพื้นฐานของประเทศ ตลอดจนสร้างภาพลักษณ์อันเกรียงไกรสู่สายตาชาวโลก

การชิงแชมป์เป็นเศรษฐกิจใหญ่อันดับสองของโลกของจีนจากญี่ปุ่นได้สำเร็จในปีนี้ (อันดับหนึ่งคือสหรัฐอเมริกา) ชี้ให้เห็นโมเมนตัมของเศรษฐกิจจีนในโลกที่ผันผวนด้วยสิ่งแวดล้อมภายนอก เศรษฐกิจจีนไม่พึ่งพิงการส่งออกและการลงทุนเป็นหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเหมือนในระยะแรก หากใช้การบริโภคภายในประเทศเป็นหลัก ซึ่งทำให้เศรษฐกิจจีนไม่แขวนอยู่บนความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจอื่นมากเกินไป ดังจะเห็นได้จากวิกฤตโลกครั้งนี้ที่แทบไม่กระทบเศรษฐกิจจีนเลย

หลักฐานของการพึ่งพิงแรงขับเคลื่อนในประเทศเห็นได้ชัดจากงาน Expo ครั้งนี้ เชื่อไหมครับว่าในจำนวนผู้เข้าชมวันละกว่า 330,000 คน มีคนต่างชาติไม่มาก คนส่วนใหญ่ที่เข้าเยี่ยมชมคือคนจีนที่มาจากเมืองต่าง ๆ ทั่วจีนเพื่อชมงานยักษ์ที่พวกเขาภาคภูมิใจ